

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Buletinul nefrancoare nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

N° 153.

Luni, Marți 14 (26) Iulie.

1887.

Intr-o parte a edițiunii „Gaz. Trans.” de ieri, Duminică, numărul din fruntea foiei a rămasu celui precedentu, 151, pe când trebuie să fiă Nr. 152.

Brașov, 13 Iulie 1887.

Speranțele ce și le-au pus Bulgarii în alegerea prințului de Coburg nu s'au împlinit. Deputațiunea trimisă de Sobrania, ca să aducă pe prinț în Bulgaria s'a întorsu fără de nici o ispravă și desamăgită.

Din totă purtarea Bulgarilor în afacerea alegerii prințului de Coburg și din enunțările foilor bulgare rezultă, că în Sofia se credea firmu, că prințul nu numai că va primi alegerea sa, ci se va și grăbi a merge în Bulgaria și a aștepta acolo hotărârile definitive ale marilor puteri. Lor le era mai multu de a face odată finit stărei provisorie din țără decâtu de a dobândi aprobarea tuturor puterilor, care, sciau ei foarte bine, că în împrejurările de față nu-o potu dobândi.

Trebuie să admitemu așadér că ómenii de încredere bulgari au avut de mai înainte o înțelegere cu prințul de Coburg, căci altfelu nu l'ar fi alesu, complicându-și prin acésta și mai multu situațiunea. Cum și ce telu a fostu acésta înțelegere nu se pôte sci. Destulú că prințul de Coburg a declarat deputațiunei bulgare de repețite ori, că numai atunci se va puté urca pe tronul bulgaru, decă alegerea lui va fi aprobată de tóte puterile.

Vestea ce-o ducú delegații bulgari dela Ebenthal la Sofia va face să se schimbe deodată vesela dispozițiune a poporului bulgaru, făcendú locu unor impresiuni din cele mai pesimiste.

Bulgarilor le trebuia cu or-ice prețu unu principe și acum, când credeau că l'au aflatu, li se spune din nou, că nu potú face nici o trebă. Prințul de Coburg n'are curagiulú de a se arunca în aventuri. L'au spăriatú negreșitú și multele admoniări din partea familiei sale, ér în deosebi categoriculú răspunsu negativu, ce l'a datú Rusia la circulara înaltei Pórté cu privire la alegerea sa.

Bulgarii se gândescú acum la modalitatea cum arú puté să scape mai curénd și de combinația Coburg dándú statului bulgaru unu domnitorú și fără aprobarea Europei. E vorba din nou de rechemarea prințului Alexandru de Battenberg. Se dice adecă, că Sobrania proclamándú independența bulgară, va face posibilă reîntórcerea învingătorului dela Slivnița. Altă versiune vorbesce de eventualitatea unei noné proclamări a prințului de Battenberg ca domnitorú, instituindu-se totdeodată în numele lui o regență, care să guverneze țera, până îi va fi posibilú prințului să mérégă în Bulgaria și să ocupe tronulú.

Mai suntú și alte planuri în jocu. „Post” din Berlinú află că regența din Sofia are de gândú a oferi tronulú bulgaru ducelui de Alençon, ér în Bulgaria se vorbesce chiar de proclamarea republicei.

Tóte aceste faine dovedescú numai, că situațiunea interióră în Bulgaria devine din ce în ce mai încordată, deórece nesiguranța stărilor de astădi contribue numai a nutri desbinarea dintre partide și a provoca totú mai multu pericolulú anarchiei. Schimbarea din urmă ministerială în Sofia este unú presemnú alú fierberei interióre. Lucru naturalú prin urmare, că ómenii de statú bulgari cu prevedere stărnescú așa de multú, ca Bulgaria să-și capete unú domnitorú.

Se mai nasce însé acuma o nouă greutate pentru regența și Sobrania bulgară. Scimú că Sobrania a fostú amănată pe scurtú timpú până ce va sosi răspunsulú prințului de Coburg la învítarea de a veni în Bulgaria. Decă, după împărțășirea răspunsului negativu, Sobrania va páși să alégă unú nou principe ea va fi împedecată în

acésta pe câtú timpú prințul de Coburg nu va renunța la tronulú bulgaru, căci de jure elú este principe după ce a fostú alesu și a primitú alegerea și amănarea mergerii sale în Bulgaria nu pôte să schimbe lucrulú.

Decă dér Sobrania ar voi să alégă pe altulú, fără a primi mai întéiu renunțarea prințului de Coburg, ar trebui să anuleze în modú unilateralú alegerea acestuia.

Ni se anunță că de câte-va zile cabinetulú turcescu stărnesc pe lângă ambasadorii marilor puteri, ca să înduplece pe Francia și Rusia la stabilirea unei înțelegeri în privința alegerii prințului de Coburg. Nu e greu de prevédutú rezultatulú stăruințelorú Turciei, după ce guvernulú rusescu declară din nou prin organele sale de publicitate, că nu va recunósce nici o decisiune a Sobraniei de față.

Bieții Bulgari au ajunsú să nu mai scie ce să 'ncepă. Cu tractatulú și cu puterile védú că nu merge de locú. Vorú trebui dér să 'ncerce a-și ajuta și fără acestea. Și aici este ascunsú pericolulú situațiunei.

Dintre mai multe rele regența bulgară pare a considera eventuala intervențiune a Rusiei în Bulgaria, și isbucnirea unui răsboiu între Rusia și Austria din cauza acésta, ca unú réu mai micú. Se dice că regentulú Stambulov într'o circulară confidențială a declaratú că unú răsboiu austro-rusescu pôte să fiă numai favorabilú Bulgariei, deórece elú va nasce unú conflictú europénu, și decă Rusia nu va fi învinsu, ea va fi celú puținú atâtú de multú slăbită, încátú nu va mai puté amenința independența Bulgarilorú, cari vorú puté trăi apoi timpú mai îndelungatú așa cum le va plăcé.

Nu scimú decă este séu nu autentică acésta circulară, dér totú mai multú ne convingemú, că cestiunea bulgară fără răsboiu nu se va puté nicidecum deslega.

Doú întrevorbiri.

Correspondentulú din Viena alú lui „Times” raportéază despre o întrevorbire ce a avutú la 16 Iulie n. în Ebenthal cu prințul de Coburg asupra situațiunei generale a Bulgariei.

Prințul a díșú că nu vrea să jóce rolulú unui pretendentú revoluționarú, ci respectá tractatele. Elú nu e dușmanú alú Rusiei, ci va căuta să o impace cu Bulgaria. Va face totulú pentru a obține recunóscrea marilor puteri, și pôte că se va duce și la Petersburg. De altmíntrelea nu va face nici unú pasú, care ar instrăina și mai multú pe Rusia de Bulgaria. Prințul s'a plánsú că unele foi i au imputatú lipsă de tactú, fiind că ar fi purtatú la prândulú datú în onórea deputațiunei ordine rusesci și în toastú ar fi datú espresiune iubirei sale cătră Țarulú. Oficierií aflători în deputațiune Popov și Vinarov suntú aderenți neclintiți ai prințului Alexandru și ei au fostú trimiși la Viena de guvernú, contra voinței lorú. Prințul Alexandru de Battenberg nu i-a adresatú din Darmstadt nici o depeșe de felicitare, unú faptú pe care'lú considerá straniu, deórece mai nainte prințul Alexandru i-a fostú amicú personalú. *Tótú purtarea prințului Alexandru a fostú neexplicabilă, căci pe când de o parte a renunțatú la tronulú bulgaru, sperú în tácere să s'ntórcă într'o di în Bulgaria. Decă prințul Alexandru voesce binele Bulgariei atunci s'și esprime clarú și limpede intențiunile sale și s'și stea în ajutorú succes-orului séu în problema, pe care elú însuși nu o pôte orí nu vrea a o'ntreprinde. Prințul Ferdinand díse în fine că nu considerá pedecile, ce-i slau în cale, ca invincibile și nu'și va perde curagiulú.*

Același corespondentú, d. Brinsley, întorcéndu-se din Těrnova prin Belgradú, a fostú primitú de regele Milanú alú Serbiei, care i a díșú cam urmátóarele:

Ingrijirile ce le-a pricinuitú cabinetulú Risticí a isbutitú a le imprăștia. Politica esternă față cu Austro-

Ungaria nu s'a schimbatú de locú, nici nu se pôte face vr'o schimbare în acésta direcțiune. Risticí s'a arátatú foarte moderatú și vede că fierberea actuală contra Austriei nu isvoréscé din dorința d'a vedé pe Serbia sub influința rusă, ci simplu din cererea generală, ca Serbia să devină cu totulú neatěrnată și de sinestătátóre, chiar și în privința economică. Dér o atěrnare de Rusia ar fi totú așa de urgentă unui poporú, care peste totú n'ar dori să aibă domni străini. Regele suspinándú díse în tonú melancolicú: „Condițiunile sub care esistă aceste mici state ale Europei orientale, suntú chiar de nesuferitú. Nu ne putemú lipsi de bunăvoința Rusiei și a Austro-Ungariei și nu le putemú mulțami pe aměndoué. Decă ne sprijinimú pe unú imperiu, ofensámú pe celalaltú.”

Regele desfășurá apoi martirologia domnitorilorú acestorú mici state. În Serbia Miloșú a fostú detronatú, Karagyorgyevicí detronatú, Michailú omoritú. În Muntenegru Danilo a fostú omoritú. În Grecia Otto a fostú detronatú, în România Cuza detronatú, în Bulgaria Alexandru detronatú. „Eu însunú, díse regele, sunt de 19 ani pe tronú, dér scie cerulú ce pericule mē așléptă încá”

Regele făcú apoi alusiuni la diferențele sale casnice. Acestea au devenitú notorie și dēnsulú trebuie să țină sēmă de ele, pentru ca să esplice greutățile situațiunei sale politice. Deórece în palatulú séu se face valabilă o influință, spre a lucra contra politicei sale și a-lú împinge într'o direcțiune pe care dēnsulú o considerá stricaciósă țerei sale, nu pôte privi împrejurulú séu decâtú numai fără speranță. Când întrevorbitorulú își espriamú speranța, că aceste diferențe nu vorú fi neresolvabile, regele dete din capú.

Conversațiunea trecú apoi asupra Bulgariei. Regele nu crede că alegerea prințului Ferdinandú va fi aprobată de Rusia, nici că acela ar puté merge în Bulgaria fără consimțeměntulú Rusiei. *Decă marile puteri nu vorú găsi în curéndú unú principe pentru Bulgaria, țera trebuie să cadă atunci în brațele anarchiei.* Mai departe în cursulú conversațiunei, regele díse că dēnsulú s'ar fi dusú la Těrnova, decă ar fi fostú alesu, deórece ca principe slavú ce e, ar fi trebuitú să urmeze apelu-lui frațilorú slavi. Elú își infățășé raportulú Bulgariei cătră Serbia, ca acela alú Ungariei cătră Austria. Dér o uniune a statelorú balcanice ar fi posibilă numai sub scutulú turcescu, căci fără Turcia orí chiar contra Turciei, așa ceva nu se pôte pune în lucrare.

Pressa rusă și prințul de Coburg.

„Nowoje Vremia”, vorbindú despre răspunsulú ce l'a datú prințul de Coburg deputațiunei bulgare, díce că puterile, dela care a pornitú inițiativa pentru candidatura Coburgului, decă pace voescu, să fi indemnátú pe prințul Ferdinand a declara pe față deputațiilorú, că elú fiindú amăgitú și dusú în rătăcire asupra dispozițiunei Rusiei, trebuie să refuze alegerea sa de cătră adunarea din Těrnova. Dér asta nu s'întemplatú. Prințul de Coburg se pare că e decisú a lua asupr-și cărțile (de jocú) ale Battenbergului. Ne putemú aștepta la o nouă surprindere.”

„Nowosti” díce că răspunsulú prințului Ferdinand își află esplicarea în faptulú, că nu a fostú alesu „unanimú”. Membrii opozițiunei au fostú cu forța împedecați de a lua parte la afacerea alegerii unui nou prinț... Nu înzadarú glumea o foia germană, că prințul de Coburg în casú când ar sosi în Sofia, ar găsi acolo o partidă a lui Stambulov, una a lui Nicolaiev, alta a lui Stojanov, dér nici una a Coburgului. Acésta împrejurare a trebuitú să deștepte seriósé ingrijiri în sublocotenentulú husarú austro-ungarú. A trebuitú să facú numai o comparațiá între elú și între Battenbergulú, spre a-și face o ideeá corectă despre rolulú ce i se incredințéază. Prințul de Battenberg a avutú o puternică partidă în Bulgaria, a fostú în multe privințe unú bárbatú cu merite pentru acésta țera, a luptatú pentru unirea ambelorú Bulgariei, a dusú armata bulgară la victoriá — și cu tóte astea a fostú silitú să abdicá de tronú. Ce sorți are prințul de Coburg de a sta pe tronú? Contra candidaturii lui se declará în celú mai hotărítú modú Francia și Rusia, pentru ea numai Anglia. Au-

stria și Germania însă, care nu doresc o ruptură cu Rusia, declară că se alătură la părerea celorlalte puteri. Nu e de mirat deci, decât consiliul de familie al casei de Coburg i a recomandat prințului Ferdinand cea mai mare precauțiune.

„St. Petersburgskija Vjedomosti“ se exprimă în același sens. Afară de atitudinea presei din Londra și de ostilitatea oficiosului din Pesta, care nu vră se-și spună pe față dorințele și care se știe că încuviința în gura mare, ceea ce n'ar fi primit de maestrul de capelă din Berlin, nu e nici un simptom serios că se aprobă îndrăzneța candidatură din partea puterilor. Părerile puterilor se reduc la deciziunile Rusiei și Germaniei: numai Austria și Italia se tărăsc după Germania, părerea Angliei nu e obligatorie pentru nimenea, Franța are totă cauza a urma în estiuina bulgară în direcțiunea dată de Rusia. Ce privește pe Turcia e și mai silită decât Coburgul a se subordina păreri puterilor europene. Care e părerea Rusiei și Germaniei în privința candidaturii Coburgului? După o competentă declarație a organului politicele noastre externe, candidatura e condamnată. Rusia nu va recunoște nici un candidat. Ce privește pe Germania, făcerea organului lui Bismarck n'a promis ceva măngăitor și decât un oficios din Berlin a declarat, că Germania va recunoște candidatură Coburgului, decât Pötha o aprobă și Anglia și Austro-Ungaria o încuviințează, asta e numai o nouă confirmare a faptului în genere cunoscut, că după plecarea primului dirigent din Berlin chiar cele dintău viol ale orchestrei sale cântă fals.

SCRILE DILEI.

Cu ocaziunea petrecerei *Maiestății Sale în Clușă*, fișpanul comitatului Odérheiu a produs și prin scrisore a invitat pe toți fișpanii din Ardeal, ca prin delegați trimiși în persoană din toate comitatele să exprime *Maiestății sale* alipirea și neclintita lor credință către tron.

—x—

Ministrul unguresc de honvedă a trimis în persoană pe espectralul căpitan Zubovits ca să investigeze și să se convingă despre cauza *catastrofei dela Iaszbereny*. Zubovits a raportat ministrului, în urma cercetărilor făcute, că totă vina marei nenorociri o portă locotenentul *Skakács Sandor*, care prin ușurătatea minții sale a dat naștere acelei catastrofe.

—x—

„Ellenzék“ nu se poate mira în de ajuns, pentru ce maestrul de quartire Branko, a procurat din incidentul venirei *Maiestății Sale* la Clușă 200 mări de ghiață. — Forte ușor se esplică lucrul: ca să se potă potoli o eventuală aprindere de creeri șovinistică jidano-maghiară kulturegyletistă.

—x—

Ministrul unguresc de interne a provocat autoritățile administrative să facă ca arendatorii regalilor să nu cêră vândătorilor de mâncări și băuturi soldaților în tabere ce nu se potă plăti în privința dreptului de crășmărit, ci se încheie cu ei un contract cuviincios, pentru ca soldații, cari sunt supuși la manevre atător osteneți, să potă căpeta vinul cu un preț potrivit cu modestele lor relațiuni.

—x—

Am comunicat la timpul său, că pădurile comunei *Monoră* și altelor din comitatul Peștei sunt devastate de o deosebită specie de gânduc. Acum a constatat șeful stațiunii filoxerice de încercare Dr. Hor-

vath, că acest gânduc e *Iecanum pyri*, care se poate nimici prin'o amestecătură din săpun, spirt de vin și apă, cu care se ungu arborii.

De sub pöla Meseșului Selăgianu, Iunie 1887.

Domnule Redactor!

Arareori au Românii din aceste părți ocaziune ca să se convingă și să-și facă câte o țif albă între cele multe negre, și chiar pentru aceea cu totu dreptul ar presupune omul că dela câte-o petrecere românească inteligența română de prin prejor nu se va retrage. Sunt convins că onor. preot din Șeredeu, d. Vas. Gheție, nutrit numai de această speranță, — că adevărat la maiialul arangiat de d-sa la 6 Iunie în favorul școlii române confesionale din comuna sa, se va aduna multă lume românească — s'a silit din respuler împreună cu zelosul învățator din Pria, d. I. Chita, ca să aranjeze localitățile destinate pentru maiial, și să le orneze în modul cel mai frumos cu diverse decorațiuni, cu transparente și inscripțiuni naționale, cari erau frumos puse în ordine și împodobeau frunzarul des. Merită gustul estetic al d-lui preot local cu totu dreptul laudă, der nu mai puțin e vrednic de laudă și destoinicul învățator I. Chita din Pria, care la inițiativa propriă, dându se spre arta picturii, deja storce admirațiunea tuturor, cari numai au vădit tablourile și iconele zugrăvite de densul; dreptu dovadă pot servi tablourile lui Mihai Eroulă, al lui Traianu, al Răstignirei, și alte multe, cari toate manifestă talent și desteră imanuară a penelului artistic, păcat că nu a dispus de mijlocele necesare pentru perfecționare.

Am dîs că au fost arangiate splendid localitățile maiialului, deră ce folos decă nu au fost destul de cercetate de inteligența română de prin prejor?! Cred de o parte, că și timpul nefavorabil a contribuit la această, er de altă parte nu cred că mă înșel, decă vou afirma, că și indolența multora a fost cauza neparticipării la maiialul din Șeredeu. De aci a urmat decă cum se se potă face ceva fond școlastic, der, precum am înțeles, de abia s'au acoperit speșele făcute cu arangiamenul și cu musica. O învățatură această, că la maiialurile făcute la sale cu scop filantropic, nu trebuie făcute atâtea speșe, căci decă avem pungi modeste trebuie să fim modești și în privința pretensiunilor.

Altcum petrecerea a decurs vial, în spirit românesc până în dor de țif.

Intră damele de față două s'uu prezentat în costum național, ceea ce le potă servi spre laudă, și anume: d-na Anna Cherebeț din Cățicău, și d-na Iuliana Chita din Pria. Ar fi de dorit ca pe viitor damele noastre să îmbrățoseze — mai cu sémă la maiialuri de acestea sătesci — costumul național mai cu mare căldură. Der încă una ar fi forte de dorit: ca stimatele și amabilele noastre dōmne și domnișore să alunge din mijlocul lor totu separatismul, care inșoțit fiind de pizmă și zavistă invenineză și corupe încetul cu încetul spiritul social din sinul familiilor inteligenței române! Sperăm că pe viitor o-să caracterizeze mai multă afabilitate și vivacitate petrecerile noastre românesce. Așa se fia!

Meseșianul.

Programa școlii de fete cu internat

a Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în Sibiu.

Avem înaintea noastră l-a programă a școlii civile (private) de fete cu internat a Asociațiunii transilvane din Sibiu, pe anul școlastic 1886/7.

Programa, publicată de directorul școlii d. Dr. D. P. Barcianu, cuprinde un frumos tractat scris de prof. E. Hodoșu asupra „necesității înființării de școle române pentru fete“, er în partea a 2-a cuprinde scrii școlare, ce ne dau deslușire despre activitatea dezvoltării și condițiunile în cari a funcționat școlă de fete la Asociațiunii în anul întâiu după deschiderea ei în ziua de 15 Septemvre 1886.

Scopul acestei școlii de fete cu internat se schițează în tractatul memorat în lineamente generale astel:

„Asociațiunea transilvană a decis înființarea școlii cu scop, ca fetele române să primescă nu numai o creștere morală, intelectuală și fizică mai îngrijită, care și pe deensele se le rădice la nivelu. la care se află adevărata femeie în țările cele mai înaintate ale Europei, ci totuodată să le facă să sémă și să lucreze întru toate ca adevărate fiice ale poporului, din al cărui sin au eșit, er părinților să li-se înlesnesc lucrarea pentru educațiunea fiicelor lor.“

Mai departe, școlă aparținendū categoriei școlilor anumite prin legea de stat școlii civile, are de scop a da o cultură generală, decât care mai înaltă nu se potă da femeii în școlile publice existente în patriă, și totuodată a oferi ocaziune pentru dobândirea de cunoștințe folositoare în ceea ce privește practica vieții, care până acum a fost prea puțin luată în considerare. Er internatul intenționază a oferi copiilor ce vor veni din afară de Sibiu îngrijirile trebuincioșe în cele mai favorabile condițiuni.

„Acestea le-a avut în vedere Asociațiunea transilvană. Cătu pentru scopul de căpetenie al acestei școlii, acela nu potă fi altul, decâtu cel basat pe principiile pedagogiei: a instrui pentru a educa...“

În partea a doua a programei: „Scri școlare“ se descrie mai întâiu edificiul școlii și alu internatului și se arată întocmirile lui. Acestu edificiu așezat în nemijlocita vecinătate a parcului orașului — una din cele mai frumoșe clădiri ale Sibiului — este liber din toate părțile și dispune de-o curte spațioasă, grădină și loc de gimnastică. Formand un complexu compus din 2 aripi și un risalit mijlociu, care dă fronturilor variațiunea necesară în liniile arhitectonice, edificiul acesta cuprinde o arie de 618. 8 m², și este despărțit prin galerii longitudinale în două jumătăți astfel, că fiecare odaie are lumină de ajuns, aer destul și intrare comodă.

Localitățile menite pentru economia institutului și pentru administrațiune se află în parterre, cele pentru instrucțiune și recreațiune în etagiul I, er cele pentru dormitorii în etagiul alu II-lea. Întocmirea internatului a edificiului, care este bine nimerită și practică, a descrie programa în spacial cum urmază:

„În risalitul parterului înalt, în drepta intrării principale, se află cancelaria directorului, în stēnga odaia de așteptare pentru străini (parloar) și camera portarului. Fiind de obicei porta încuiată, intrarea în edificiu se potă face numai avisandū prin soneria electrică, aplicată în stălpul dreptu alu ușei, pre portar. În galeria seu coridorul longitudinal, despărțit de vestibul, pentru încunjurarea curentului de aer, prin uși automate, se află în drepta 3 odăi menite pentru îngrijirea elevelor bolnave din internat, o sală mare pentru gimnastică și eserciții de musică și o cameră pentru personalul ajutător alu internatului, în stēnga unu refectoriu (sofragerie) pentru 60—70 persoane, o cameră pentru personalul ajutător, bucătăria întocmită cu cele trebuincioșe și o cameră spațioasă cu putin de tunică pentru scaldat. Bucătăria și cele ce aparțin ei, fiind așezate în partea estemă a aripei, au intrare separată, astfel că personalul bucătăriei nu comunică de dreptu cu părțile re-

FOILETONU.

(11)

Misterele Venetiei.

de Edouard Didier, traducere de Iouă S. Spartali.

III.

Fiametta.

Romualdinii erau un ordin monastic fundat de sfântul Romuald, la începutul secolului XI, în Insula Sf. Clement, în golful Venetiei. Și adă se potă vede acolo rămășițele schinului pe care-l zidise întemeiatorul. Ordinul însă și-a schimbat numele cam 50 de ani după evenimentele pe cari le povestim și luă numele mănăstirei principale din văile Apeninului.

Ecă cum, din secolul alu XVI-lea Romualdinii s'au chemat Camaldoli seu Camalului.

Părintele Jacopo, unul din călugării mănăstirei din Insula Sf. Clement, era populat în Venetia unde se bucura d'unu nume mare de evlavios.

Salvator avusese de multe ori privilegiu să-lu vadă la mănăstire când ducea pește acolo.

Așa der bătrânul se puse într'o luntre de pescari și porni spre Insula Sf. Clement.

Cum află călugărul Jacopo, că Salvator vră se-i vorbescă, se cobori iute în camera unde se primeau streinii.

— Al d-ta est I, Salvator! ai adus pește? îi dîse călugărul vesel.

— Ba nu, părinte! dîse melancolic pescarul dând din cap, meseria mea de pescar s'a sfîrșit, nu

mai am putere... Decă am îndrăsnit să viu la mănăstire, tată, am venit să te rog să mă spovedesc!

— Te pripesc?... Și ceea ce ai să-mi spui este tare serios? întrebă călugărul făcendu-se serios.

— Tocmai cum dîci, părinte; da, mă pripesc și... este serios! răspuse Salvator.

— Decă este așa, sunt gata să te ascult. Vino în capela mănăstirei! dîse călugărul.

— Părinte, veți în mine un om osindit la mörte! dîse Salvator după ce ingenunchiă la picioarele călugărului.

Călugărul tresări.

— Ce spui, fiule? Nu cumva te-a lovit puterea judecătorilor lumesci? dîse el.

— Nu, părinte! răspuse Salvator. — Decă mor, mor, nu fiindcă vră dreptatea omenilor, ci fiindcă așa vră un patrician.

— L'ai supărat cumpiit?

— Fiind impins de chiar desperarea din pricina sêrăciei, promisem, pentru puțin aur, să mă însărcinez cu o faptă a iadului răspuse Salvator.

— D-ta, Salvator?

— Da, părinte; însă când a fost să facă aceea ce mă legasem să fac, mi s'a indușat inima.

— Și ai dat banii înapoi?

— Mi i-a furat.

— Avereă căștigată rău nu folosese nici odată! dîse călugărul.

— Eu vreau să-ți spun numele omului care cre se pue mâne să mă omore pentru ca să-lu predai într'o țif dreptății Senatului, după ce te vou învăța cum.

— Fiule, decă ai venit pentru asta, nu pot să te ascult ca duhovnic.

— Pentru ce, părinte?

— Fiind că n'as fi liber să destăinuesc vredată cuiva numele pe care vrăi să mi-lu incredințezi. Nu scii d-ta, că secretul märt risit se îngropă în inima unui duhovnic ca într'unu morment?

— Și nu mă potă incredința omului?

— Și chiar călugărului! dîse călugărul Jacopo.

— Vino în chiliia mea.

Steteră amēdoi multă vreme închiși în chiliă. Pescarul Salvator vorbea forte încet, putem dîce că și lipise gura de urechea călugărului.

Sfîrș dîcendu-i:

— Așa der, părinte, potă spera că la nevoe ai să destăinuesc celor în drept totu ce ț-am incredințat?

— Îți făgăduesc! — dîse călugărul puind mōa drēptă pe piept.

— Der n'ar fi mai bine să previi crima fugind de ucigaș? Rămăi aci... vou dobândi dula sfântului nostru stărit voia să stai în mănăstire unde vei pută fi de folos.

— Nu, părinte! răspuse bătrânul. — Vieta mea nu merită să fie ferită. Acelu care mă va scăpa de ea m'ar face un bine: fiind că decă gădele meu nu-mi ertă crima pe care am refusat s'o făptuesc, eu nu pot să mă iertă fiind că am primit aur. Lasă der, părinte, să mi se împlinesc ursita.

Călugărul nu mai stăru.

Bătrânul se puse în genuchi și după ce și făcu cruce:

— Binecuvinteză-mă, părinte, dîse el,

servate școlii și internatului, decât numai cu sufrageria și cu odăea de scaldă. Pe de altă parte odăile pentru îngrijirea bolnavilor sunt așezate în cealaltă aripă, unde elevii sănătoși, afară de câteva ore de gimnastică și de exerciții de muzică, nu comunică, intenționându-se ca prin această întocmire să se încungiure cât mai mult să se poată eventualitatea unei infectări a elevilor sănătoși, ărbă, care stă în legătură cu cazanele cu apă fierbinte din bucătăria, are de scop să ofere fie-cărei elev, cel puțin odată în fie-care lună, puțină unei temeinice curățiri trupesci.

În fața vestibulului se află spațiile, luminoase și comodele scări de piatră, care în 2 brațe conduc în etajul I. Drept înainte, la capătul scării, se află o sală mare de 62.56 m², în care petrec elevii interne în timpul de recreare, va se ține când nu sunt ocupate cu lecțiile în clase, sau când nu pot petrece în aer liber în grădina. În anti-camera acestei săli sunt așezate cuierile, de care toate elevii își atarnă obiectele de garderobă, de care nu au trebuință în clase. În dreapta dela scară se află, de o parte și de alta a aripei, cele 4 clase ale școlii civile, având cl. I. 39.13 m², a II-a 30.10 m², a III-a 26.85 m², a IV-a 24.07 m², întocmite pentru câte 30, 25, 20 și 18 elevi, astfel că pe fie-care elev vine cel puțin un spațiu de 1.2 m². În stânga scării, se află în partea dinaintea aripei, locuința directorului internatului, ărb în fața acesteia o cameră disponibilă pentru trebuințe de ale internatului și 2 clase, date, până la altă dispoziție, de comitetul Asociațiunii în folosirea școlii elementare a reuniunii femeilor române din loc.

O nouă scară de piatră duce în etajul al II-lea, unde în fața scării se află sala cea mare de 99.14 m², pentru examene, pentru desen, lucru de mână și exerciții de muzică, ărb în dreapta 4 și în stânga 3 camere spațioase, întocmite ca dormitorii pentru 60 elevi interne. Totuși câte două camere stau în legătură una cu alta, ărb fiecare are și intrarea sa separată dinspre coridorul acoperit cu boltă de zid și purtat de astfel de boltă. Și aceste odăi primesc totă lumina deadreptul și aerul în deajuns. Părțile coridorului unde se află dormitoriile sunt despărțite de partea mijlocie prin uși automate, astfel ca și aici să se încunjure curenții de aer. În spațiul astfel închis al coridorului în dreapta și în stânga sunt așezate atâtea dulapuri, câte paturi sunt în dormitorii, servind pentru păstrarea garderobei elevilor și fiind fie-care provădit cu incu-ietore.

Suirea din etajul al II-lea în pod se face totuși pe scări de piatră, fiind podul închis cu uși de fier, înșepenit în stâlpi de piatră, cu scop să ofere mai mare siguranță în eventualitatea unui incendiu.

Podul servește pentru trebuințele economatului și ca magazin pentru geamentane și alte lucruri neîntrebunțate de elevi ărb pivnițele cele spațioase, care se află aproape sub întreg parterul sunt întocmite pentru păstrarea de legumi și alte trebuințoase în bucătăria, pentru așezarea materialului de încălzit și pentru lucruri particulare ale personalului și elevilor de internat, ărb două sunt întocmite în special, una ca ghieta, altă ca cuină de spălat rufe.

Fie-care cameră din cele menite pentru învățământ și internat e provădită cu ventilație, aplicată în ziduri având pentru încălzire captore de tuciu, învălitate în mătale, după sistemul Meidinger din Viena, astfel că temperatura se poată regula cu îngrijire.

Cât pentru mobilierul însemnat următoarele: clasele sunt provădite cu tablă negri pe stativ, cu ca-

tedre de lemn și cu bănci de sistemul Lickroth-Gönczy, întocmite pentru câte 3 elevi și având picior de tuciu. Pulpitul are tabla înclinată 1: 6, provădită și cu ținți, astfel că ușor se poată ridica și slobozi în jos, ărb locul de ședut, separat pentru fie-care elev, este astfel întocmit încât, sculându-se eleva pentru a răspunde sau a eși din bancă dela sine se dă îndărăt, făcând locul necesar, și ărb dela sine se pune la loc, când eleva voese să ședă. În partea dinaintea pulpitului se află o scândurice orizontală menită pentru așezarea călimărilor și a condeilor. Înălțimea pulpitelor și a băncilor e de trei graduri, după înălțimea întemplantore a elevilor. În sala de recreație și în sala de desen și de lucrul de mână sunt așezate mese cu tabla înclinată 1: 6, scaunele fără spate și cu spate și mici purtătoare pentru modelele de desen.

În dormitorii se află, distribuite pe spațiul celu oferă cele 7 camere, 60 cavalete de fier, cu saltele de resoruri de sarmă galvanizată ficsate pe parcan de lemn. Fie-care patu este înșoit de un scunel cu mică dulăpior pentru îmbrăcăminte și încălțăminte și de o cutie de lemn pentru păstrarea celor trebuințoase la facerea toaletei. Pentru spălat e pus în fie-care cameră un aparat de tinichia, anume construit cu un rezervor din care apa curge prin becuri și după întrebunțare se adună într'un alt rezervor de tinichea pentru a fi apoi depărtată. (Va urma.)

O noutate geografică.

(Nimir române în țera Patagonilor.)

Or și cine a auditu de America, or și cine știe că țera cea mai dinspre miază-zi a Americii se numește Patagonia, o țera mai mult pustie, ărb și puținii locuitorii ce are sunt ărb sălbatici.

Or și cine, care a învățat puțină geografie, mai știe că Patagonia este stăpănită de republica argentină care vine mai spre miază-noapte și care are de capitală orașul Buenos-Ayres. La vărful de miază-zi al Patagoniei se află o insulă mare cu altele mai mici împrejur și care toate împreună poartă numele de *Țera de foc*, care țera de foc are capitală *Oshovia*, un oraș mic. Țera de foc este foarte puțin cunoscută chiar în ziua de astăzi; de aceea guvernul din Buenos-Ayres trimite din când în când câte un om învățat din Țera focului ca să o studieze și prin părțile pe unde nu e cunoscută. Ei bine, unul din învățații trimiși de republica argentină în Țera focului este și d-lu ingineru J. Popper, care după ce și-a petrecut mai mult timp stădiându-se țera sălbatică, s'a întors în Buenos-Ayres, unde, după ce și-a dat s'ăma despre cele ce a descoperit, apoi la 5 Martie, anul acesta, a ținut și o conferință în fața unui public foarte numeros care a fostu pră încântat de descoperirile d-sale. Cu această ocazie d-lu J. Popper a făcut cunoscut persoanelor care îl ascultau că în Țera de foc se află munți, riuri, capuri, etc., purtându nume romănesc. Astfel se află un șir de munți numiți *Carmen Sylva*, un riu de asemenea numit *Carmen Sylva*; un altu doilea riu este numit *Ureche*, un altu treilea *Rosetti*, un cap e numit *Punta Sinaia* etc. Este de mirare pentru or-cine să se întelnească cu nimir romănesc într'o țera cu totul streină Romănilor din toate timpurile, ărb pentru noi Romănii acesta nu ne cauzează o simplă mirare, ci și o mulțumire sufletescă provenită din dragostea noastră de patrie.

În adevăr, cititorii noștri știu că *Carmen Sylva* este numele ce poartă *Maiestatea Sa Elisabeta, Regina*

Romăniei, când compune cărți; *Ureche* este numele d. V. A. *Ureche*, profesor la facultatea de litere din București și fostu ministru al școlilor; *Rosetti* este numele marelui cetățen român C. A. *Rosetti*, care a re-pausat în Aprilie 1885; *Sinaia* este cunoscută de or-cine că este o localitate în România, unde se află și reședința de văr a *Curtii române*.

Or și cine ar vrea să știe mai mult despre Țera de foc n'are decât să cumpere conferința d-lui J. Popper tradusă în franțuzesce de d. G. Lamarchaud, cu care ocazie va face cunoscintă cu multe lucruri interesante.

Acum întrebarea este, cum se face că d-lu ingineru J. Popper a dat nimir romănesc în acea regiune așa de depărtată de Romăni? ărb cum: d-lu J. Popper este născut în București, unde și-a făcut primele studii; elu trebuie să fie Ovreu, căci am cunoscut mai multe familii Popper la București, ărb toate ovreiesci. Vedeti, Ovreiu ca d-lu ingineru J. Popper fugu din România și în locul loru ne năvălesc pericunații fără nici o meserie, fără nici un capital, fără nici o specialitate, în sfârșit fără nici o ocupație onestă, care vin să stărbă și să vatăme pe Romăni și chiar pe Ovreei cei buni și folositorii țerei. Altădată mai mult. — E. B. (Din „Lum. p. to(I).“

Inscințare.

Firma *Arieșana, Institutu de credit și economii societate pe acțiuni în Turda* s'a improtocolat în ședința Tribunalului regiū din Turda ținută în 15 Iulie 1887, prin urmare subscrisa direcțiune are onore a aduce la cunoscintă onoratului public, că societatea și-a început activitatea cu ziua de azi.

Direcțiunea Institutului de credit și economii, societate pe acții, „Arieșana“*)

Turda, 16 Iulie 1887.

D. St. Șuluțiu
directoru executiv.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

CONSTANTINOPOLU, 24 Iulie. — De mai multe zile se face un schimb de idei între Pörtă și între ambasadorii din Berlin, Viena, Roma și Londra, spre a pută aduce pe Francia și Rusia la o înțelegere în privința alegerii prințului Bulgariei.

DUBLIN, 24 Iulie. — În ședința de ieri a consiliului secretu s'a proclamat starea de asediu asupra comitatelor Cork, Kerry, Limerick și Clare.

DIVERSE.

Monstru. — Femeea Lina, soția lui Radu Ilie de pe strada Popa Nicolae Nr. 5 în București, a născut un copil de sex feminin având gura rotundă și mică de tot, forma capului ca alu unei pisici, cu 4 ochi, dintre care doi acoperiți de o peliță subțire, cu nasul turtit, creștetul capului môle ca un burete și cu două gloduri ca nisce corne și plânsul ca gâitatul porcului. Copilul și muma trăiesc și elu a și fostu botezat deja.

*) Această inscințare s'a întârziat din cauze neaterne de noi.

Red.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Călugăru puse mâinile pe capul pescarului.

— Du-te în pace acum! îi dișe.

Salvator nu apucă să ajungă la Lido și fu omorât. A doua zi de dimineață pescarii îl găsiră înjunghiat în fundul lunții cu care se întorsese.

IV.

Schitul fetelor nobile.

Șeptesprezece ani au trecut de când s'au întemplat cele ce spuseseăm în capitolul trecut.

Acum e fierbere mare în schitul Fetelor nobile, care-i clădit pe uscat, într'unu ținut încântător, la porțile Padovei.

Au trecut mai multe ceasuri de când Escelența Sa podestatul vorbește cu maica starița

— Care poată fi cauza că ședă așa de mult de vorbă?

Astfel se intră pensionarele adunate în schit în césnu recreației. Și capetele tinere s'apind. Își inchipuesc mii de lucruri, și le șoptesc la ureche, cu totă regula care oprește d'a se vorbi încet. Fetele se sringu și și suflă una alteia cu toate păzitorile și surorile care pe totu minutul imprăștia grupurile dișându: — Plimbați-vă, domnișoreloru.

De giaba! Grupurile se spargu aci pentru ca să se sîngă iar mai dincolo.

N'avem să face, ărb trebuie s'o spunem: disciplina în schit nu prea era aspră, și bietele surorile aceste, ca unele ce nu erau încă călugărite, n'ar fi cutezat să se poarte rău cu nisce fete tinere, care erau

tote din cele dintău familii din Veneția. Ș'apoi cele mai multe nu erau copile și și isprăveau numai educația pe care o începuse în familie.

Clopotul, care chema pe elevi în clase bătuse și schitul se golise fără ca curiositatea fetelor nobile să fiă satisfăcută și fără ca nici una să fi putut afla ce se petrecea la starița.

Noi însă vom pută ști.

Mai întâu podestatul nu este altcineva decât căpitanul Martinengo, pe care l'am vădit într'o di trecându așa de trufaș printre grupurile populare adunate pe piața sf. Marcu.

Căpitanul Batista Martinengo, care azi a ajuns podestatul alu Padovei, este acum unul din personajele cele mai însemnate ale Serenisimei Republici. Senatul l'a înșreinat să spună ceva stariței schitului Fetelor nobile unde trăia Veneția.

Amu mai spus că schitul se găsește în guvernamentul podestatalu și numai din pricina asta a delegat Senatul pe contele Martinengo pe lângă Superiora.

Starița, prin familia ei și prin postul unde a înălțat-o încrederea guvernului, se știe egala podestatalui. Așa că ea nu se feresce d'a discuta cu aprindere mare comunicările pe care Martinengo i l'a făcutu în numele Senatului.

Mesagiul adus de podestatul este negreșit de o natură foarte gravă, fiindcă dăma starița, care-i vestită pentru blândete și bunătate, acum este foarte întărită.

În clipa când intrăm noi în salonul unde a primitu pe podestatul, discuția care ajunsese la sfârșit, și

starița, sculându-se ca să dea concediu podestatalui îi dișe:

— De prisos să mai stăru, domnule conte, datorita mea mă oprește cu desăvârșire d'a adera la propunerile d-tale.

Vorbele aceste fuseseră dișe într'unu tonu sec, care ar fi trebuit să curme îndată convorbirea. Podestatul însă dișe foarte curtenitor.

— Mă iartă, dămnă; d-ta vorbești de datorita d-tale, însă datorita mea este d'a-ți spune concluziile mele mai înainte d'a te părăsi.

— Te ascultă dișe superiora cu mândria.

Totuși se puse pe un scaun ca să asculte ce mai avea de spus podestatul.

— Dămnă — dișe Martinengo înclinându-se — am onorea a-ți declara încă odată, că am venit aci, nu numai ca podestatul guvernului Padovei, în jurisdicțiunea căruia se găsește schitul acesta, ărb ca delegatul alu senatului, ale căru ordine le aduc. Senatul a hotărât că episcopita statului, Veneția, fiica Adriaticei, a stat destulă vreme în schitul Fetelor nobile și că trebuie să iasă pentru ca să se mărite cu acela pe care senatul l'a alesu dintre membrii patriatului nostru venețian.

— Încă odată, domnule, îți spun — dișe superiora — că Veneția m-l-a declarat mie, muma sa în Domnul, că nu vră să părăsească schitul acesta, și că nici odată nu va ave altu soț decât pe Isusu Hristosul. Nu cumva pretinzi să-i violențezi voința?

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena

din 23 Iuliu st. n. 1887.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including bond prices and interest rates.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 10 Iulie st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including bond prices and interest rates.

Cursulu pleței Brașov

din 25 Iuliu st. n. 1887

Table with financial data for the Brașov market, including exchange rates for various currencies.

A V I S.

Aducă la cunoștința onor. publică, că am asortat complet și din nou depositul de stoffe din magazinul de haine bărbătești...

Pentru comande câtă mai număröse se rogă:

Cu înaltă stimă

B. Schwarze, Ulița Vămei Nr. 11.

ABONAMENTE

„Gazeta Transilvaniei“

se potă face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugămă a ni se trimites exactă arătându-se și posta ultimă.

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary: 3 fl. for 3 months, 6 fl. for 6 months, 12 fl. for 1 year.

Pentru România și străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: 10 franci for 3 months, 20 for 6 months, 40 for 1 year.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Iuliu st. n. 1886.

pe linia Predeală-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradă-Budapesta a calei ferate orientale de stată reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeală-Budapesta, Teiușu-Aradă-Budapesta, and Budapesta-Aradă-Teiușu. Includes columns for train types and departure times.

Nota: Orele de nopte suntă cele dintre liniile grăso.